

УДК 342,5 (477)

МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ КОНСТИТУЦІЙНО-ПРАВОВОГО СТАТУСУ ПРЕМ'ЄР-МІНІСТРА УКРАЇНИ

Кобрин В.С., асистент
кафедри основ права України
Львівський національний університет імені Івана Франка

Стаття присвячена проблемам методології дослідження конституційно-правового статусу Прем'єр-міністра України на основі ґрунтовного аналізу наукових методів та принципів наукового знання.

Ключові слова: конституційно-правовий статус, методологія, метод, Прем'єр-міністр України, уряд.

Статья посвящена проблемам методологии исследования конституционно-правового статуса Премьер-министра Украины на основе обстоятельного анализа научных методов и принципов научного знания.

Ключевые слова: конституционно-правовой статус, методология, метод, Премьер-министр Украины, правительство.

Kobryn V.S. THE RESEARCH METHODS OF CONSTITUTIONAL AND LEGAL STATUS OF THE PRIME MINISTER OF UKRAINE

This article is devoted to the problems of research methodology constitutional and legal status of the Prime Minister of Ukraine on the basis of a thorough evaluation of scientific methods and principles of scientific knowledge.

Key words: constitutional and legal status, methodology, method, Prime Minister of Ukraine, government.

Постановка проблеми. Питання конституційно-правового статусу різних інститутів конституційного права, органів та посадових осіб органів публічної влади неодноразово ставали та продовжують ставати предметом досліджень науковців. Торкаються такі дослідження й конституційно-правового статусу глави уряду України – Прем'єр-міністра України. Щоб краще розуміти алгоритм дослідження такого статусу та його складових елементів, необхідно чітко визначитися із застосуванням основних інструментів, способів та прийомів, за допомогою яких воно буде проводитися. Власне аналіз методів дослідження конституційно-правового статусу Прем'єр-міністра України проводиться насамперед для того, щоб дати розуміння правової природи, ролі, місця й значення цього інституту влади.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Проблеми конституційно-правового статусу глави уряду за останній період досліджувалися такими вченими: І.І. Дахова, З.С. Макарова, В.В. Марченко, А.С. Романюк, О.В. Совгирей, В.М. Шаповалов та іншими. Водночас питання методів дослідження конституційно-правового статусу Прем'єр-міністра України предметом окремих публікацій не ставало.

Мета статті полягає в повному та об'єктивному аналізі висвітлення методів дослідження конституційно-правового статусу Прем'єр-міністра України та їх вдалого використання в цьому напрямі.

Виклад основного матеріалу. Спочатку для розгляду цього питання слід визначити, що собою буде являти поняття «методологія» на теоретичному рівні, а також проаналізувати тенденції розвитку цього явища в конституційно-правових дослідженнях.

Так, «Великий тлумачний словник сучасної української» мови визначає методологію як, по-перше, вчення про науковий метод пізнання й перетворення світу, його філософську, теоретичну основу; по-друге, як сукупність методів дослідження, що застосовуються в будь-якій науці відповідно до специфіки об'єкта її пізнання [1].

На думку Д.А. Керімова, методологія – явище інтегральне, що поєднує в собі низку компонентів: світогляд і фундаментальні загальнотеоретичні концепції, загальнофілософські закони й категорії, загально- та приватнонаукові методи. Методологію ж права вчений розглядає як загальнонауковий феномен, що поєднує всю сукупність принципів, засобів і методів пізнання (світогляд, філософські методи пізнання й вчення про них, загально- та спеціальнонаукові поняття й методи), вироблені всіма суспільними науками, у тому числі й комплексом юридичних наук, які застосовуються в процесі пізнання специфіки правової дійсності, її практичного перетворення [2, с. 46, 52].

Як систему підходів, методів і способів наукового дослідження, теоретичні засади їх використання під час вивчення державно-правових явищ розглядає методологію

юридичної науки професор П.М. Рабінович [3, с. 618–619].

Однією з фундаментальних та досліджуваних праць із методології правових досліджень є монографічна робота Р.Д. Лукича, академіка Сербської академії наук «Методологія права». Ключовим питанням, яке дослідник розглядав у своїй роботі, було визначення поняття методології права. Давши його дефініцію, автор виходив із того, що методологією є наука про метод або методи. Відповідно до такого загального підходу під методологією права Р.Д. Лукич розумів науку про методи права [4, с. 24].

Розуміння поняття правової методології та її місця в системі наукового знання в концепції Р.Д. Лукича Г.О. Дубов характеризує двома основними тезами:

1) методологія права являє собою науку про методи права, що досліджує питання їх існування, розвитку, застосування, взаємозв'язку між ними та іншими явищами;

2) структуру методології права складають її загальна та спеціальна частини. Спеціальна частина у свою чергу включає дві дисципліни: методологію юридичної науки, що досліджує методи пізнання права, та юридичну техніку, у сфері відання якої перебувають методи практичного застосування права. Загальна частина включає питання, що є спільними для методів застосування та пізнання права [5, с. 57].

За аналогією з поданими вище визначеннями методології права методологію дослідження конституційно-правового статусу Прем'єр-міністра України можна визначити як систему принципів, підходів, методів і способів наукового дослідження елементів конституційно-правового статусу Прем'єр-міністра України, а також механізмів та особливостей їх реалізації.

Методологію дослідження конституційно-правового статусу Прем'єр-міністра України складатимуть такі групи методів дослідження: 1) загальні методи мислення (придатні як теоретичному пізнанню, так і практичній діяльності); 2) загальнонаукові методи (використовуються всіма науками); 3) конкретно-наукові (використовуються окремими групами наук, наприклад гуманітарними науками) та спеціально-юридичні методи (використовуються лише юридичною наукою).

Передусім дослідження конституційно-правового статусу Прем'єр-міністра України слід проводити за допомогою загальних методів мислення: аналіз, синтез, абстрагування, узагальнення, індукція, дедукція, аналогія, моделювання.

Так, метод аналізу допоможе нам виокремити ознаки посади Прем'єр-міністра України, детально дослідивши які, ми

зможемо запропонувати та сформулювати саме визначення поняття «Прем'єр-міністр України».

Метод синтезу сприятиме поєднанню раніше розмежованих понять «глава уряду» та «Прем'єр-міністр» в єдиній концепції вищої посадової особи Кабінету Міністрів України.

Користуючись методом абстрагування, ми можемо акцентувати увагу на правах та обов'язках (повноваженнях) Прем'єр-міністра України, які є ядром його конституційно-правового статусу. Абстрагування також лежатиме в основі класифікації видів глав урядів як складової частини знань та уявлень про конституційно-правовий статус Прем'єр-міністра України.

Використання узагальнення як загального методу мислення під час дослідження теми дозволить нам на основі визначення конституційно-правового статусу Прем'єр-міністра України розширити свої уявлення про різні можливі форми державного правління для України у виді змішаної чи парламентської республіки.

Також варто застосувати методи індукції та дедукції. За допомогою індукції на основі досліджень елементів статусу Прем'єр-міністра України робитимуться індуктивні умовиводи про його конституційно-правовий статус як категорію конституційного права України. Дедукція ж дозволяє нам із загальних досліджень про виконавчу владу та уряд робити висновки про статус глави уряду. Наприклад, сила повноважень, впливовість та роль Прем'єр-міністра України прямо залежатиме від повноважень та статусу самого уряду.

Метод аналогії застосовуватиметься під час дослідження складових елементів конституційно-правового статусу Прем'єр-міністра України за аналогією зі складовими елементами конституційно-правових статусів народного депутата України, депутатів місцевих рад, Ради національної безпеки та оборони України, Вищої Ради юстиції, інституту омбудсмена, міністерств України, депутатських фракцій Верховної Ради України, громадських організацій тощо.

Застосування методу моделювання дозволить, детально вивчивши правову природу посади Прем'єр-міністра України, виробити й дослідити ідеальну модель конституційно-правового статусу Прем'єр-міністра України. Вищою ж формою застосування методу моделювання слід, на думку О.В. Совгирі, вважати використання методу правової інженерії, або інженерії в правознавстві [6, с. 14]. Така конституційно-інженерія допоможе не тільки виробити описану вище ідеальну модель конституційно-правового статусу Прем'єр-міністра

України, а й вирішити питання оптимального та ефективного її використання за різних обставин.

Окремі частини дослідження здійсненні за допомогою каталогу загальнонаукових методів наукового пізнання: діалектичного, системного, структурно-функціонального, історичного (історико-правового), дескриптивного, порівняльно-правового.

Коли йдеться про діалектику в контексті методів наукового пізнання, то, звичайно, під діалектикою розуміють передусім метод (мислення, пізнання тощо). Діалектика як метод, на думку В.В. Лисого, є не формальною сукупністю певних принципів, а їхньою системою, поданою у формі моментів живого руху мислення, серед яких основними є початок, поступальність, кінцевий результат. Діалектика й сьогодні є всезагальним методом розв'язання проблем теоретичного (пізнавального) характеру, що виникають у науках про природу, людину, суспільство й духовне життя. Діалектика як логіка містить у собі всі методи інших наук, але містить їх лише як часткові моменти, як моменти цілого, яким і є діалектичний метод [7, с. 20, 26].

Загальнонауковий діалектичний метод дозволить виявити закономірності та особливості, властиві конституційно-правовому статусу Прем'єр-міністра України, що виникають у зв'язку з його діяльністю на посаді глави уряду України. Дослідження ж проблем конституційно-правового статусу Прем'єр-міністра України з позицій діалектики дозволить всебічно, повно й неупереджено розглянути правові поняття, категорії, доктрини, явища та процеси.

Наступним у каталозі загальнонаукових методів дослідження слід використовувати системний метод. Так, за допомогою системного методу дослідження, який розглядає те чи інше явище як систему та поділяє її на певні елементи, можна дослідити сучасний стан конституційно-правового статусу Прем'єр-міністра України та глав урядів зарубіжних країн як певної системи та на основі зібраного матеріалу сформульовано пропозиції щодо вдосконалення такого статусу; розмежувати предмети наук конституційного, адміністративного права та державного управління в частині дослідження статусу Прем'єр-міністра України; виокремити особливі ознаки та риси глави уряду України як елементів системи.

Структурно-функціональний метод потрібно використовувати в дослідженні структурно-функціональних зв'язків між елементами конституційно-правового статусу Прем'єр-міністра України та під час визначення форм взаємодії Глави Уряду України з іншими державними органами та

посадовими особами. Також за допомогою своєї функціональної складової цей метод можна використати під час визначення мети та доцільності посади Прем'єр-міністра України, а також завдань, які він повинен виконувати.

Крім того, як правильно зазначає М.В. Афанасьєва, щоб оцінити місце й роль структурної одиниці в діяльності всієї структури, важливо визначити функціональні можливості цієї частини за двома основними характеристиками – функціональною значимістю та функціональною автономією [8, с. 41]. Наприклад, на основі визначення функціональної значимості та функціональної автономії Апарату Прем'єр-міністра України дослідити питання доцільності існування такого допоміжного органу глави уряду України.

Питання конституційно-правового статусу Прем'єр-міністра України та інших форм глави уряду України на різних етапах розвитку нашої держави можна дослідити за допомогою історичного (історико-правового) методу. Більше того, використовуючи цей метод дослідження, під час врахування накопиченого історичного досвіду можна з'ясувати передумови появи посади Прем'єр-міністра України; визначити генезу інституту глави уряду в політико-правовій думці України; виділити етапи його становлення та дослідити функціональне призначення глави уряду України на кожному етапі; виявити позитивні та негативні аспекти в цьому процесі та передбачити динаміку можливих і потрібних змін у майбутньому.

Неможливо обійтися в процесі дослідження статусу Прем'єр-міністра України й без дескриптивного методу, суть якого полягає в описі об'єкта дослідження. Цінність такого методу полягає в тому, що він максимально наближує до об'єкта дослідження, допомагає краще зрозуміти його властивості, риси та ознаки, сприяє зовнішньому, поверхневому його аналізу та опису.

Конституційно-правовий статус Прем'єр-міністра України можна дослідити й за допомогою порівняльного (порівняльно-правового) методу дослідження. Означений метод допомагає вивчити та зрозуміти конституційно-правову природу, ознаки, властивості, риси, функції й повноваження, місце в системі публічної влади глав урядів зарубіжних країн, різних за формами державного правління, державного устрою та політичного режиму. Порівняльно-правовий метод допоможе розкрити та виокремити загальне в питаннях конституційно-правового статусу Прем'єр-міністра України та глав урядів зарубіжних країн, а також вкаже

на особливості, притаманні цьому інституту влади в кожній окремо взятій державі. Застосувавши вказаний метод, можна сформулювати наукові уявлення про тенденції та закономірності функціонування інституту глав урядів у різних конституційних системах світу.

Похідним від порівняльно-правового методу дослідження вчені вважають метод конституційної компаративістики [9, с. 99], який дозволяє співставити конституційно-правовий статус Прем'єр-міністра України та конституційно-правові статуси інших інститутів конституційного права.

Наприклад, професор В.Л. Федоренко вважає, що порівняльно-правовий метод не слід ототожнювати із методом конституційної компаративістики, оскільки останній має більш широку сферу застосування [10, с. 91]. Так, за допомогою цього методу можна дослідити статус глави уряду в адміністративному, міжнародному чи фінансовому праві тощо.

Останню групу методів дослідження конституційно-правового статусу Прем'єр-міністра України складатимуть конкретно-наукові та спеціальні методи. Серед конкретно-наукових слід використовувати статистичний та конкретно-соціологічний методи, а зі спеціальних – спеціально-юридичний, формально-юридичний та метод юридичної герменевтики.

За допомогою статистичного методу як способу кількісного дослідження державно-правових явищ, за допомогою методів статистики [11, с. 50] можна, наприклад, дослідити кількість звернень на адресу Прем'єр-міністра України протягом певного періоду часу та зробити висновки про доступність та відкритість цього інституту влади до громадян та інших осіб, які проживають на території України.

Конкретно-соціологічний метод, на думку М.В. Афанасєвої, досліджує стан правової дійсності. За його допомогою відбувається ніби зворотній зв'язок юридичної практики з теорією та законодавцем. Результати використовуються для подальшого розвитку та вдосконалення конституційно-правової бази [12, с. 42]. У межах дослідження конституційно-правового статусу Прем'єр-міністра України доцільно застосувати соціологічні дані та результати соціологічних опитувань про ефективність діяльності того чи іншого глави уряду України, доцільність такої посади в системі органів влади України взагалі, впізнаваності Прем'єр-міністра України серед інших політичних гравців тощо.

Спеціально-юридичний метод зможе описати конституційно-правовий статус Прем'єр-міністра України за допомо-

гою юридичної термінології, висвітлити його діяльність із погляду юридичних моделей поведінки. Наприклад, під час дослідження конституційно-правового статусу Прем'єр-міністра України можна використовувати такі юридичні поняття, як «інвеститура», «коабітація», «контрасигнація» тощо.

Користуючись формально-юридичним методом, можемо дослідити конституційно-правовий статус Прем'єр-міністра України тільки з точки зору права, звільнивши його, як писав свого часу Г. Кельзен, від усіх сторонніх елементів [13, с. 11]. Суть цього методу полягатиме у формулюванні та розкритті юридичних понять, побудові юридичних конструкцій, з'ясуванні дійсного змісту нормативних актів [14, с. 94]. Зокрема, можна запропонувати авторські визначення понять «Прем'єр-міністр України», «конституційно-правовий статус Прем'єр-міністра України», «функції Прем'єр-міністра України», «принципи діяльності Прем'єр-міністра України» тощо, детально проаналізувати Закон України «Про Кабінет Міністрів України» у чинній та у всіх попередніх його редакціях, Регламент Кабінету Міністрів України та низку інших підзаконних нормативно-правових актів.

Нарешті, метод юридичної герменевтики. Герменевтика – це дослідження та інтерпретація (тлумачення) текстів. Філософи розрізняють три підходи до феномена інтерпретації, або герменевтичного досвіду. Перший – сцієнтизм, який радикально розрізняє «наукове пояснення» (об'єктивне знання) і «ненаукове розуміння» (інтерпретацію). Другий ототожнює феномен герменевтики з філософією. Третій виявляє універсальність будь-якого герменевтичного досвіду, зокрема і наукового – інтерпретативного [15, с. 22–23].

Основна суть герменевтичного методу, на думку А.М. Бернюкова, полягає в тому, що герменевтична ідея, будучи наявною в основі всіх інтерпретаційних актів галузі юриспруденції, основне своє призначення знаходить в осмисленні правової реальності та в різноманітності її проявів, що вказує на методологічну універсальність юридичної герменевтики. Крім того, науковець констатує, що з простого інструмента з витлумачення текстів нормативно-правових актів юридична герменевтика у своїй сучасній концепції перетворилася на надпотужний та складний, але водночас універсальний засіб інтерпретації будь-якої духовної людської діяльності у сфері юриспруденції. Тому особливо важливого та актуального значення вона набула нині, у час кардинальних змін наукової парадигми [16, с. 8].

Філософська герменевтика допомагає інтерпретувати зміст правових феноменів. Тому її ще називають філософією юридичної мови, адже вона досліджує співвідношення мовного вираження норм права зі змістом певних юридичних суперечностей. Отже, юридична герменевтика охоплює коло проблем філософського праворозуміння. Вона необхідна, тому що зміст норм, принципів і цінностей правосвідомості й правовідносин не є однозначним і загальноприйнятим [17, с. 69].

Нами метод юридичної герменевтики можна застосовувати насамперед під час аналізу рішень Конституційного Суду України, які тим чи іншим чином зачіпали конституційно-правовий статус Прем'єр-міністра України. Наприклад, рішення Конституційного Суду України щодо відповідності норм Закону України «Про Кабінет Міністрів України» нормам Конституції України тощо.

Окрім описаної вище системи методів, для більшої повноти наукового дослідження конституційно-правового статусу Прем'єр-міністра України потрібно враховувати й принципи наукового пізнання. Серед них такі: принцип науковості, принцип об'єктивності, принцип всебічності, принцип історизму, принцип конкретності, принцип комплексності.

Принцип науковості під час дослідження статусу Прем'єр-міністра України допоможе встановити наукову істину про розглядуваний інститут влади та надати їй безапеляційну перевагу над іншими суб'єктивними поглядами та інтересами.

Принцип об'єктивності є одним з основних методологічних принципів діалектики, який виражає необхідність неупередженого, об'єктивного, наукового підходу до дійсності, її пізнання й практичного перетворення [18, с. 456]. За допомогою принципу об'єктивності встановлюється повна та достовірна інформація в процесі дослідження конституційно-правового статусу Прем'єр-міністра України.

Принцип всебічності дозволяє провести дослідження максимально різносторонньо у взаємозв'язку та взаємодії з іншими державними та суспільними явищами. Так, конституційно-правовий статус Прем'єр-міністра України, опираючись на цей принцип наукового пізнання, слід розкривати через призму досліджень конституційно-правового статусу уряду України та системи розподілу влад в Україні.

Принцип історизму використовується для характеристики статусу Прем'єр-міністра України на різних етапах його розвитку, а також сприяє формуванню більш точного уявлення про передумови та при-

чини його виникнення, становлення, формування та еволюційного розвитку в майбутньому.

Конституційно-правовий статус Прем'єр-міністра України, його властивості та ознаки досліджуватимуться за допомогою принципу конкретності. Поряд із теоретичними знаннями та конструкціями дослідження конституційно-правового статусу Прем'єр-міністра України буде не до кінця конкретним без використання практики функціонування цього інституту влади. Тільки в такому співвідношенні дослідження буде наповнюватися конкретним змістом та можна буде вести мову про методологічну його ефективність.

Суть принципу комплексності полягає в тому, щоб дослідити конституційно-правовий статус Прем'єр-міністра України комплексно не тільки з позицій юридичної науки конституційного права, але й інших гуманітарних наук, насамперед політології, державного управління, філософії, соціології тощо.

Висновки. Методологія дослідження конституційно-правового статусу Прем'єр-міністра України є багатогранною та складається з різних елементів. Серед таких елементів ключове місце займають методи наукового дослідження, вдало користуючись якими, можна провести комплексне та ґрунтовне дослідження з різноманітних питань діяльності та функціонування інституту глави уряду в Україні.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Великий тлумачний словник сучасної української мови / уклад. і голов. ред. В.Т. Бусел. – К. ; Ірпінь : ВТФ «Перун», 2007. – 1736 с.
2. Керимов Д.А. Методологія права. Предмет, функції, проблеми філософії права / Д.А. Керимов. – М. : Аванта+, 2000. – 560 с.
3. Рабінович П.М. Методологія юридичної науки / П.М. Рабінович // Юридична енциклопедія. – К., 2001. – Т. 3. – С. 618–619.
4. Лукич Р.Д. Методологія права / Р.Д. Лукич. – М. : Прогрес, 1981. – 304 с.
5. Дубов Г.О. Методологія права: поняття, предмет та місце в системі наукового знання (за працею Р. Лукича «Методологія права») / Г.О. Дубов // Держава і право : збірник наукових праць. Серія «Юридичні і політичні науки». – К. : Ін-т держави і права ім. В.М. Корецького НАН України. – Вип. 50– С. 54–58.
6. Совгіря О.В. Конституційно-правовий статус Кабінету Міністрів України: стан та тенденції розвитку : [монографія] / О.В. Совгіря. – К. : Юрінком Інтер, 2012. – 464 с.
7. Лисий В.В. Діалектика і методи наукового пізнання / В.В. Лисий // Вісник Львівського університету. Серія «Філософія». – 2010. – Вип. 13. – С. 20–28.

8. Афанасьєва М.В. Методологія конституційної теорії та практики / М.В. Афанасьєва // Проблеми сучасної конституціоналістики : [навч. посіб.] / за ред. М.П. Орзіха. – К. : Юрінком Інтер, 2011. – С. 26–57.

9. Абасов Г.Г. Методи дослідження гарантій прав місцевого самоврядування: проблеми конституційно-правової теорії / Г.Г. Абасов // Часопис Київського університету права. – 2012. – № 3. – С. 96–100.

10. Федоренко В.Л. Особенности, методология и основные методы исследований системы конституционного права Украины / В.Л. Федоренко // Юристы-Правоведь. – 2010. – № 2. – С. 88–93.

11. Бігун В.С. Філософія правосуддя: ідея та здійснення : [монографія] / В.С. Бігун. – К., 2011. – 303 с.

12. Афанасьєва М.В. Методологія конституційної теорії та практики / М.В. Афанасьєва // Проблеми сучасної конституціоналістики : [навч. посіб.] / за ред. М.П. Орзіха. – К. : Юрінком Інтер, 2011. – С. 26–57.

13. Кельзен Г. Чисте правознавство. Проблема справедливості / Г. Кельзен ; пер. з нім. О.О. Мокровольського. – К. : Юніверс, 2004. – 496 с.

14. Терещук М.М. Методологія дослідження форми правління / М.М. Терещук // Часопис Київського університету права. – 2009. – № 4. – С. 90–96.

15. Богачов А.Л. Досвід і сенс : [монографія] / А.Л. Богачов. – К. : Дух і література, 2011. – 336 с.

16. Бернюков А.М. Юридична герменевтика як методологія здійснення правосуддя (філософсько-теоретичний аналіз) : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : спец. 12.00.12 / А.М. Бернюков. – Львівський держ. ун-т внутрішніх справ. – Л., 2008. – 16 с.

17. Альчук М.П. Сучасна філософсько-правова методологія / М.П. Альчук // Вісник Львівського університету. Серія «Філософські науки». – 2008. – Вип. 11. – С. 64–71.

18. Філософський словник / за ред. В.І. Шинкарука. – 2. вид., перероб. і доп. – К. : Голов. ред. УРЕ, 1986. – 800 с.

УДК 342.25

САМООРГАНІЗАЦІЯ НАСЕЛЕННЯ В УКРАЇНІ ТА РЕСПУБЛІЦІ БІЛОРУСЬ: ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ

Остапенко О.Г., к. ю. н., доцент
Харківський національний автомобільно-дорожній університет

У статті наводиться аналіз правового регулювання статусу органів самоорганізації населення України та органів територіального громадського самоврядування Республіки Білорусь з метою удосконалення чинних нормативно-правових актів України у цій сфері.

Ключові слова: місцеве самоврядування, органи самоорганізації населення, органи територіального громадського самоврядування.

В статье анализируется правовое регулирование статуса органов самоорганизации населения Украины и органов территориального общественного самоуправления Республики Беларусь с целью усовершенствования действующих нормативно-правовых актов Украины в данной сфере.

Ключевые слова: местное самоуправление, органы самоорганизации населения, органы территориального общественного самоуправления.

Ostapenko O.G. COMMUNITY ORGANIZATIONS IN UKRAINE AND BELARUS: A COMPARATIVE ANALYSIS

The article examines the legal regulation of the status of the population self-organization bodies of Ukraine and bodies of territorial public self-government Belarus to improve the existing legal acts of Ukraine in this sphere.

Key words: local self-government, the population self-organization bodies, bodies of territorial public self-government.

Постановка проблеми. Ефективність функціонування місцевого самоврядування певною мірою залежить від рівня розвитку самоорганізації населення (далі – ОСН), його активної участі у вирішенні питань місцевого значення. Позитивні зрушення в напрямі створення й діяльності зазначених суб'єктів відбуваються, у тому числі, за умови запозичення позитивного досвіду функціонування аналогічних органів в інших країнах.

Ступінь розробленості проблеми. Питання функціонування органів самоорганізації населення в Україні досліджуються у працях М.О. Баймуратова, О.В. Батанова, Р.П. Безсмертного, В.М. Кампо, М.І. Корнієнка, В.В. Кравченка, В.С. Куйбіди, Н.В. Мішиної, М.Ю. Мягченка, О.С. Орловського, С.Є. Саханенка, О.Ф. Фрицького, А.О. Чемериса, однак досвід функціонування цих органів в інших країнах детально не вивчався.